

INDONEZIJA

(referat pri predmetu geografija)

KAZALO

LEGA IN RELIEF.....	3
PODNEBJE.....	4
TLA, FAVNA IN FLORA.....	5
GOSPODARSTVO.....	6
KMETIJSTVO.....	7
ZGODOVINA.....	8
PREBIVALSTVO.....	9
ŠPORT.....	10
POVZETEK.....	11
VIRI IN LITERATURA.....	12

LEGA IN RELIEF

Indonezija je arhipelag, ki leži v Jugovzhodni Aziji in se razprostira med Filipini na severu, Indokino na severozahodu, Papuo Novo Gvinejo na vzhodu ter Avstralijo na jugu. Zavzema 5.120 km geografske širine ter 1.760 km geografske dolžine, kar pomeni skupno 1.919.440 km² kopenske površine, dodatnih 93.000 km² morskega ozemlja pa jo uvršča na 16. mesto po velikosti. Sestavlja jo 17.508 otokov, od katerih je približno 6.000 poseljenih. Največji in najbolj znani so Java, na kateri leži tudi prestolnica Džakarta, Sumatra, Sulawesi, Borneo oz. Kalimantan, kakor se imenuje Indonezijski del Bornea ter Irian Jaya kot Indonezijci imenujejo njihov del Nove Gvineje, otoka, na katerem leži tudi država Papua Nova Gvineja. Velik del ozemlja predstavljata tudi arhipelaga Nusa Tenggara ter Maluku otočje. Poleg Papue Nove Gvineje si Indonezija deli kopensko mejo še z Malezijo na Borneu in Sebatiku ter z Vzhodnim Timorjem na otoku Timor. V bližini se nahajajo še Avstralija, Filipini, Singapur, Tajskaja, Brunej in Palau.

Država je stičišče večih litosferskih plošč. Veliki Sundski otoki, to so Sumatra, Java in Borneo so del Sundske police, ki pripada Evrazijski plošči, vzhodni del Indonezije oziroma Mali Sundski otoki, med katere spadajo Moluki in Nova Gvineja pa po geološki ter rastlinski zgradbi spadajo k avstralsko - melanezijskemu območju. Predela ločuje Wallaceova ločnica, ki poteka skozi Lomboški ter Makasarski preliv. Ker dežela leži na tektonsko izredno dejavnem območju, kjer se Indoavstralska plošča podriva po Evrazijsko, na otočju najdemo več kot 300 vulkanov, od katerih so številni še zmeraj aktivni, pa tudi potresi so skoraj vsakodnevni.

Gorovja, ki so nastala v mezozoiku in terciarju iz magmatskih kamnin, peščenjakov in apnencev so zelo razčlenjena. Najvišja gora je s 4.884 metri Puncak Jaya, ki leži na Novi Gvineji in je tudi najvišja otoška gora na svetu.



PODNEBJE

Podnebje v Indoneziji je skoraj izključno ekvatorialno, saj država leži na ekvatorju. Topla morja, ki jo oblivajo, vzdržujejo povprečno temperaturo 28°C v obalnih predelih, 26°C v notranjosti večjih otokov ter 23°C v višje ležečih predelih. V gorskih delih se občasno pojavi zmrzal, najvišji vrhovi na skrajnem vzhodu pa so trajno zasneženi. Zaradi skoraj vsakodnevne deževja se zračna vlažnost giblje med 70 in 90%. V večini predelov letno pade 2.000 – 2.500 mm padavin, največja količina pa doseže tudi 6.000 mm.

Za klimo Indonezije so značilni monsoni, zimski in poletni. Poletni, ki trajajo od junija do oktobra so suhi in jih povzročata avstralska kontinentalna zračna masa, zimske, ki so vlažni in trajajo od novembra do marca pa povzročata premikanje azijsko-pacifiške zračne mase. V nekaterih predelih na zahodu kot sta Kalimantan in Sumatra so razlike v temperaturi in količini padavin med letom skoraj neopazne, med tem, ko se vzhodnejši deli, med katerimi je tudi Nusa Tenggara v času vlažnih monsonov spopadajo s poplavami, v času suhih pa s sušo. Na skrajnem jugu, predvsem na Maluškem otočju je vreme izjemno nepredvidljivo in je odvisno od trenutnega stanja lokalnih vetrov.

TLA, FAVNA IN FLORA

Najbolj rodovitna prst se nahaja ob vznožjih ognjenikov, ki so kljub nevarnosti zelo gosto poseljena. Drugod najdemo predvsem izprana tla na apnencih in peščenjakih, ki niso primerna za kmetijstvo, zato je tam poselitev redkejša. Na zahodu se pojavljajo predvsem rdeče prsti oz. ultisoli, medtem ko na vzhodu prevladujejo inceptisoli.

Rastje je večinoma tropsko s tropskim deževnim gozdom, na severu tudi listopadni gozd. Na vzhodu najdemo na visoko ležečih predelih gorsko rastje, ker pa je Indonezija država z najdaljšo morskobalno na svetu ima tudi veliko obmorskih rastlin.

Izjemna lega na sredini med Azijo in Avstralijo vodi v izjemno biodiverzitetu, ki je druga največja na svetu, takoj za Brazilijo. Do sedaj je bilo odkritih 28.000 različnih vrst rastlin, med katerimi je 2.500 vrst orhidej, 122 bambusov ter mnoge mesojede rastline. Ena izmed izjemnih rastlin je *Rafflesia arnoldii*, ki je znana kot rastlina z največjim cvetom na svetu. Ko zacvete, oddaja vonj po razpadajočih truplih, kar privablja številne žuželke. Druga je *Titan arum*, ki je rastlina z najdaljšim socvetjem, ki je lahko dolgo več kot meter in pol. Tudi ta privablja plen na podoben način kot *Rafflesia arnoldii*.

Na zahodnem, azijskem delu imenovanem tudi Sundaland najdemo številne azijske živalske vrste kot so sumatranski tigr, najmanjša podvrsta tigra, bornejski slon, podvrsta indijskega slona, leopard, orangutan, javanski ter sumatranski nosorog, opica nosan ter številne druge. V tem delu je kar 381 vrst sesalcev, 771 vrst ptic, 449 plazilcev in dvoživk ter okoli 1.000 sladkovodnih rib. Mnoge od teh vrst so endemiti, kar pomeni, da jih ne najdemo nikjer drugje na svetu in jih moramo zato zaščititi.

GOSPODARSTVO

V 50. letih 20. stoletja se je država znašla sredi gospodarskega zloma, ki pa ga je v 70. letih s pomočjo predsednika Suharta uspešno prebrodila in doživela pravi gospodarski razcvet. Nekaj časa je celo držala korak s t.i. azijskimi tigri, a je za njimi kmalu zaostala. Takrat je njihovo gospodarstvo slonelo predvsem na izvozu nafte in zemeljskega plina, s pomočjo katerih je BDP na prebivalca zrasel s 70\$ na začetku 70 let na 1.000\$ leta 1996. Danes ta znaša že skoraj 3.900\$, skupen BDP pa je 932 milijard USD. Azijska finančna kriza, ki je Indonezijo zajela leta 1997 je hudo prizadela državo. Inflacija, ki je znašala kar 77% je vrednost nacionalne valute, indonezijske rupije znižala z 2600 rupij za 1 USD leta 1996 na 11.000 za 1 USD januarja 1998, v tem letu pa si za 1 USD dobil celo 15 000 indonezijskih rupij. Do leta 1999 se je stanje normaliziralo, vrednost rupije se je znižala na 8.000 rupij za 1 USD. Nova kriza je zaradi dviga cen nafte zajela indonezijsko gospodarstvo leta 2005, ko se je cena naftnih derivatov podvojila, inflacija pa je bila 17%. Vrednost rupije je znova padla, tokrat je bila najnižja 12.000 rupij za 1 USD, a je še v istem letu znova narasla in se vrnila na 9.000 rupij za 1 USD, kakršna je še danes. Indonezija je tudi članica G20, držav z najmočnejšim gospodarstvom ter APEC-a, Azijsko-pacifiškega ekonomskega sodelovanja. Ob nafti in zemeljskem plinu so pomembna tudi ostala naravna bogastva, saj rudarstvo predstavlja 13,7% celotnega gospodarstva. Najpomembnejša so kositer, nikelj, boksit, baker, premog, zlato in srebro. Prav tako pomembna je industrija, ki pa je za razliko od azijskih tigrov predvsem tekstilna. Tekstilna podjetja, ki so večinoma v lasti kitajske manjšine zaposlujejo revne prebivalce mest, ki za svoje delo dobivajo nizke plače.

KMETIJSTVO

Kmetijstvo je najpomembnejša gospodarska panoga v Indoneziji, zato se mu velja posebej posvetiti, saj se z njim ukvarja kar 44,3 % prebivalstva. V veliki meri je ekstenzivno in samooskrbno, skoraj polovica vsega pridelka pa je riž. Obdelovalne površine skupno obsegajo okoli 45 milijonov hektarov, ki pa se zaradi krčenja tropskega deževnega gozda vsako leto povečajo za nekaj deset tisoč hektarov. Polja zavzemajo 20,5 milijonov ha, 13,5 milijonov ha je trajnih nasadov, pašnikov in travnikov pa je 11,3 milijonov ha. Od tega je okoli 5 milijonov ha površin namakanih. Večina majhnih zasebnih obdelovalnih površin se nahaja na Javi, Baliju in Lomboku, medtem ko so plantaže v državni lasti, ki so usmerjene v izvoz predvsem na Sumatri in Celebesu. Ob rižu so najpomembnejši prehrambeni pridelki koruza, soja, maniok in arašidi, za izvoz pa pridelujejo kavčuk, sladkorni trs, palmovo olje, kokosovi orehi, kava, kakav, čaj in tobak ter tropsko sadje kot so pomaranče, banane, ananas in mango. Živinoreja je slabo razvita, v veliki meri tudi zato, ker je večina Indonezijcev muslimanov in se ne prehranjujejo s svinjino. Od živali zato vzrejajo perutnino in govedo za prehrano ter bivole za delo na riževih poljih. Ker je Indonezija otoška država je za prehrano zelo pomembno ribištvo, predvsem morsko, obenem pa je tudi pomembna izvoznica rakcev.

Indonezija je na tretjem mestu, takoj za Brazilijo in DR Kongo po gozdni površini, ki pa zelo hitro izginja zaradi širjenja plantaž, pridobivanja lesa ter selilnega poljedelstva. Letni posek znaša 112 milijonov kubičnih metrov lesa.

ZGODOVINA

Najstarejši znani prebivalec Indonezije je Javanski človek, eden najstarejših predstavnikov pokončnega človeka (*Homo erectus*), ki ga je leta 1891 na Javi odkril Eugene Dubois in je živel pred približno milijon leti. Moderni prebivalci Indonezije imenovani avstranezijci so na otočje prišli iz Indokine okoli leta 2000 pr. n. št. V 5. stoletju je na območju današnje Indonezije nastalo več manjših držav, ki so med sabo trgovale in se tudi vojskovala. Zelo pomembna pa je bila tudi trgovska pot do Indije, od koder so poleg dobrin prinesli hinduizem, budizem ter indijsko kulturo. Na začetku sta bili najmočnejši Srivijaya na Sumatri in Sailendra na Javi. To vlogo jima je hotel odvzeti javanski Mataram, ki pa ga je leta 1016 Srivijaya uničila. Princ Vijaya, potomec mataramskih kraljev je leta 1293 odbil napad mongolov in ustanovil hindujsko državo Majapahit., ki je obsegala celo Novo Gvinejo in jug Tajske. V 15. stol. je v Indonezijo prišel islam, ki je bil še posebej dobro sprejet v Malaki ob Malaški ožini in ob prihodu Portugalcev leta 1511 je Malaka obsegala skoraj celotno ozemlje današnje Indonezije. Portugalski kolonisti so od Malačanov prevzeli trgovino z začimbami, a so jih domačini pregnali, ko so ubili enega od sultanov. Kmalu so jih nasledili Angleži in Nizozemci. Slednji so bili močnejši in so Angleže pregnali z otočja, kjer so ustanovili Vzhodnoindijsko družbo, ki so jo upravljali domačini. Ko je družba leta 1797 bankrotirala, jo je prevzela nizozemska država, ki je predvsem na Javi ustanovila veliko plantaž. Del delavcev je bil domačinov, veliko pa so jih Nizozemci tam naselili, pe posebej Kitajce. V začetku 20. stoletja so se začele ustanavljati skupine, ki so delovale proti kolonistom in po 2. svetovni vojni jim je to tudi uspelo. 17. 8. 1945 je bila ustanovljena Republika Indonezija, katere prvi predsednik je bil Soekarno.

PREBIVALSTVO

Z 238 milijoni prebivalcev je Indonezija po številu prebivalcev na 4. mestu med državami sveta. Java je najbolj poseljen otok na svetu, saj na območju, velikem kot Grčija živi kar 130 milijonov ljudi. Tudi po sestavi prebivalcev je Indonezija izjemno raznolika država, saj v njej živi več kot sto etničnih skupin, med katerimi je največ Javancev, sledijo jim Sundanci ter Kitajci.

Število prebivalcev zelo hitro narašča, čemur pa gospodarstvo ne more slediti, zato se pojavljajo zelo veliko družbene razlike med bogato elito ter revnimi kmeti in delavci. Večinsko prebivalstvo zahodnega dela Indonezije so malajsko-indonezijski Javanci na osrednji in vzhodni Javi, Sundanci na zahodni Javi, Madurci na Maduri in vzhodni Javi, ter Balijski na Baliju. Na Sumatri in drugod v obalnih mestih živijo etnično zelo različna, Malajcem sorodna ljudstva. V notranjosti Velikih Sundskih otokov živijo ljudstva, ki se preživljajo s selilnim poljedelstvom; najštevilčnejši so Bataki na Sumatri, kopenski Dajanki na Borneu in Toradži na Celebesu. Za vzhodno Indonezijo so značilne velike razlike me etnično pestrim prebivalstvom obalnih delov, ki se od nekdanj preživlja z ribištvom, in poljedelski prebivalci v gorati notranjosti. Na severni obali Nove Gvineje živijo Melanezijci, v notranjosti otoka različna papuanska ljudstva. V mestih živi okoli 3 milijone Kitajcev, ki obvladujejo velik del gospodarstva. Prebivalci Indonezije govorijo okoli 270 indonezijskih in 180 papuanskih jezikov. V kolonialnem obdobju so se sporazumevali v malajskem jeziku, od leta 1947 je uradni jezik malajskemu soroden indonezijski jezik (bahasa indonesia), ki ga pišejo v latinici. Po verski pripadnosti so prebivalci večinoma sunitski muslimani, na Baliju hindujci, kristjani so predvsem na vzhodnih otokih.

Poselitev je zelo neenakomerna. Na Javi, Manduri in Baliju živi na 7% površine kar 60% prebivalcev in tam njihovo število najhitreje narašča, tako da je gostota že okoli 940 prebivalcev na kvadratni kilometer, na drugih otokih le 20-85 prebivalcev na kvadratni kilometer. V okviru prizadevanj za enakomernejši regionalni razvoj že od leta 1905 potekajo programi preseljevanja ljudi z Jave na druge otoke. Doslej se je preselilo okoli 900.000 družin, večinoma na Sumatro, Borneo in Celebes. Naselja na zahodni obali Sumatre in otoke pred njo sta 26.12.2004 strahovito opustošila potres in cunami (230.000 mrtvih). Zelo močno je preseljevanje s podeželja v mesta in z oddaljenih otokov proti Javi, kar povzroča naglo rast mest, predvsem barakarskih naselij na obrobjih, posebno v Džakarti.

ŠPORT

Z naskokom najpopularnejši šport v tej državi je badminton, saj je Indonezija na vsakih olimpijskih igrah od leta 1992, ko se je ta šport tudi prvič pojavil na njih osvojila vsaj eno zlato kolajno. Leta 1992 sta jo osvojila Alan Budikusuma pri moških ter Susi Susanti pri ženskah, leta 1996 Ricky Subagja ter Rexy Mainaki v moških dvojicah, leta 2000 Candra Wijaya ter Tony Gunawan prav tako v moških dvojicah, leta 2004 Taufik Hidayat pri moških in pred dvema letoma Hendra Setiawan ter Markis Kido v moških dvojicah.

Badmintonu sledi nogomet, kjer so najuspešnejša moštva Persija Jakarta, Persib Bandung, Persebaya Surabaya in PSM Makassar. Njihova nogometna reprezentanca se je kot prv izmed azijskih ekip uvrstila na svetovno prvenstvo leta 1938, na olimpijskih igrah leta 1956 pa jim je celo uspelo remizirati s takratno velesilo Sovjetsko zvezo.

Razširjeni so še avstralski nogomet, ragbi in polo, Indonezija pa vsako leto organizira Pekan Olahraga Nasional ali nacionalne športne igre, kjer izbirajo športnike, ki jih zastopajo na mednarodnih tekmovanjih.

POVZETEK

Indonezija je v vseh pogledih izjemno raznolika država, kjer tvoj spol, rasa in veroizpoved niso pomembni. Obenem pa je država, kjer je večina prebivalcev zelo revnih. Je dežela, kjer se stara plemena srečujejo z moderno civilizacijo. Je dežela, kjer vsak dan izgine kakšna rastlinska ali živalska vrsta, ki se na Zemljo nikoli več ne bo vrnila.

Po velikosti je 16., po številu prebivalcev pa 4., kar pomeni veliko gostoto prebivalstva. Ima tudi najbolj poseljen otok na svetu, Javo, poleg nje pa še Sumatro, Borneo, Bali, Sulawesi in še tisoče drugih. Glavni vir preživetja je mnogim kmetijstvo, še posebej pridelava riža, ki se zaradi razvoja semen, opreme in umetnih gnojil povečuje, kar je dober znak za domačine. Razvija se tudi turizem, katerega glavno središče je Bali, a se je njegov razvoj zaradi terorističnega napada upočasnil. Toda ne glede na to, Indonezija ostaja država, ki jo je vredno obiskati.

VIRI IN LITERATURA

1. <http://en.wikipedia.org/wiki/Indonesia> in podstrani (20. 10. 2010)
2. Henley, D. – Indonesia
3. Stacey, T. – Ljudstva sveta, prva knjiga – Indonezija, Filipini in Malezija ...